

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z wiedzy o społeczeństwie

Praca pisemna – waga podwójna lub potrójna

Oceny obliczane są według obowiązującej w szkole skali, którą nauczyciel ma prawo zmodyfikować ją na korzyść ucznia. Za każdą odpowiedź uczeń otrzymuje bowiem określoną ilość punktów, które następnie są zliczone razem i porównane z możliwą maksymalną liczbą punktów, jakie uczeń mógł uzyskać. Skala obliczania ocen jest następująca:

Ilość uzyskanych punktów wyrażona procentowo	Ocena
0–29%	1
30–44%	2
45–49%	2+
50–64%	3
65–69%	3+
70–84%	4
85–89%	4+
90–94%	5
95–99%	5+
100%	6

Punkty za prace pisemne zależą od trudności polecenia i od wymaganej złożoności odpowiedzi.

- Za proste pytanie przyznawany jest 1 punkt. Przykłady: „Kto sprawuje władzę wykonawczą w gminie miejskiej?”, „Czy władza wykonawcza w województwie należy do wojewody? Tak czy nie?”.
- Za pytanie wymagające udzielenia odpowiedzi łagodnie złożonej przyznawane są 2 punkty. Przykłady: „Co to jest budżet?”, „Wyjaśnij pojęcie: ksenofobia”. Za odpowiedź niepełną, częściowo tylko poprawną, przyznawany jest wtedy tylko 1 punkt.
- Za pytanie bardziej złożone, wymagające kilku zdań opisu (charakterystyki, wyjaśnienia, objaśnienia) przyznawane są 3–5 punktów. Ilość faktycznie przyznanych punktów zależy od merytorycznego poziomu udzielonej odpowiedzi. Obiektywną decyzję o przyznaniu liczby punktów subiektywnie podejmuje nauczyciel.
- Jeśli trzeba wymienić konkretną ilość faktów albo zaznaczyć wymaganą ilość poprawnych odpowiedzi, wówczas ilość przyznanych punktów jest oczywista, bo wynika z ilości poprawnych odpowiedzi.

Waga oceny za pracę pisemną zależy od jej rodzaju:

- Ocena wagi podwójnej dotyczy kartkówki, składającej się z kilku pytań, a czas na jej napisanie wynosi do 15 minut.
- Ocena wagi potrójnej dotyczy sprawdzianu, składającego się z wielu pytań lub z kilku, ale wymagających obszernych odpowiedzi opisowych, a na jego napisanie przeznaczona jest cała lekcja.

Odpowiedź ustna – waga pojedyncza.

Jeśli uczeń zgłosi się samodzielnie do odpowiedzi, wówczas otrzyma propozycję oceny, którą może przyjąć lub odrzucić.

Jeśli zostanie rutynowo poproszony przez nauczyciela do odpowiedzi, wówczas ocena zależy od zakresu wiedzy i ucznia.

- Odpowiedź pełna, wyczerpująca i bogata w istotne fakty, udzielana bez pomocy nauczyciela, wykazująca rzeczywiste zrozumienie omawianego zagadnienia, nagrodzona jest oceną celującą.
- Jeśli odpowiedź jest rzeczywiście pełna, nie budząca zastrzeżeń, ale z której jasno wynika, że uczeń nauczył się jej na pamięć, lecz nie potrafi rozwijać jej wątków, lub gdy niezupełnie rozumie tego, o czym *de facto* poprawnie mówi, wówczas otrzyma on ocenę bardzo dobrą.

- Gdy uczeń dużo wie, ale niezupełnie wszystko, gdy np. podczas obszernej odpowiedzi popełnia jednak poważne błędy rzeczowe (myli fakty, nie pamięta ważnych nazw, określeń, itp.), wówczas może otrzymać ocenę dobrą.
- Jeśli uczeń niewiele wie, nauczył się tylko informacji z zeszytu, albo np. gdy na trzy zadane mu pytania tylko na jedno potrafi udzielić odpowiedzi, wówczas otrzyma ocenę dostateczną.
- Jeśli uczeń swą odpowiedzią ustną wykazuje niemal całkowity brak przygotowania, aczkolwiek jednak coś ogólnego wie, albo gdy zapamiętał tylko kilka bardzo drobnych informacji, wówczas może liczyć co najwyżej na ocenę dopuszczającą.
- Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który w ogóle niczego nie potrafi powiedzieć na zadane mu pytania.

Aktywność na lekcji – waga pojedyncza.

Jeśli uczeń podczas lekcji zgłasza się, by włączyć się w dyskusję i udziela krótkich wypowiedzi, może otrzymać ocenę celującą, bardzo dobrą lub symbol plusa (+). Ocenę i plusy zależą od subiektywnej decyzji nauczyciela, który kieruje się dobrem ucznia i zamiarem zachęcenia w ten sposób całej klasy do uczenia się i aktywności na lekcji. Zbyt mała aktywność lub aktywność merytorycznie niepoprawna (uczeń udziela niepoprawnych wypowiedzi), nie jest nagrodzona wpisem do dziennika.

- Plus (czyli znak +) uczeń otrzymuje, gdy kilka razy się zgłosił i udzielił bardzo drobnych wypowiedzi (np. przypomniał wszystkim definicję pewnego określenia, wymienił rodzaje gmin czy też kategorie potrzeb itp.). Pojedyncze krótkie powiedzenie jednej prostej informacji nie będzie nagrodzone, jest to zbyt nikła aktywność. Aktywność musi wyraźnie zauważalna podczas całej lekcji, a nie tylko jednorazowo.
- Jeśli uczeń posiada już trzy plusy, to zamiast czwartego otrzyma ocenę celującą.
- Jeśli uczeń posiada już dwa tylko plusy, ale jego aktywność na lekcji jest bardzo duża, wówczas też może otrzymać ocenę celującą.
- Ocenę celującą uczeń może otrzymać także wtedy, gdy jego aktywność jest tak bardzo bogata i merytorycznie wartościowa, że ubogacająca nią przebieg lekcji.
- Ocenę celującą otrzyma uczeń wówczas, gdy podczas lekcji wykaże się wyraźnie dużą wiedzą, potrafi objaśniać, analizować i wyciągać trafne wnioski, poprawnie przeprowadzić krytykę faktów (np. przepisów prawa), dysponuje też wiedzą pozalekcyjną, ukazującą, że istotnie interesuje się daną tematyką, czerpie samodzielnie wiedzę z różnych źródeł, a także łatwo jest zauważyć, że uczniowi temu bardzo zależy na wysokich ocenach oraz by posiadać obszerną i trwałą wiedzę.

Realizacja projektu – waga potrójna.

Uczeń może samodzielnie lub zespołowo przygotować i przeprowadzić metodą projektu obszerny fragment lekcji, lub nawet całą lekcję. Projekt musi być wcześniej uzgodniony z nauczycielem, który przedstawia wymagania. Jeśli projekt jest zrealizowany poprawnie i nie budzi poważnych zastrzeżeń, a uczeń w podczas jego realizacji rzeczywiście był mocno zaangażowany (chodzi o zaangażowanie ustne), wówczas otrzymać może ocenę celującą. Projekt budzący poważne zastrzeżenia lub niewielki udział danego ucznia w jego realizacji może zostać oceniony słabiej, a nawet w ogóle. Stanie się tak wówczas, gdy uczeń podczas prowadzenia lekcji niczego nie mówi, nie objaśnia, a jego udział ogranicza się do prostych czynności pomocniczych. Brak oceny za projekt lub propozycja pozytywnej, ale niskiej oceny wystąpi wówczas, gdy projekt będzie zrealizowany niedbale, niedokładnie.

Osiągnięcia w konkursach i udział w wydarzeniach o charakterze prospołecznym – waga pojedyncza.

- Jeśli uczeń weźmie udział w konkursie i uzyska w nim jakieś osiągnięcie (zajmie wysokie miejsce w klasyfikacji ogólnej lub uzyska wyjątkowe wyróżnienie), wówczas może otrzymać ocenę celującą wagi pojedynczej.
- Jeśli uczeń weźmie aktywny udział w przygotowaniu i przeprowadzeniu ważnej akcji o charakterze społecznym, może otrzymać ocenę celującą wagi pojedynczej. Ocena ta jest uzależniona od poziomu i

rodzaju zaangażowania (ilość czasu, wysiłku, pracy, wyraźnie dostrzegalna aktywność, a nie tylko bierne bycie).

Poprawianie ocen

Aby poprawić ocenę, uczeń samodzielnie musi się w tej sprawie zwrócić do nauczyciela i poprosić o możliwość poprawy. Wówczas nauczyciel wyznacza termin i sposób przystąpienia do poprawy (ustnie, pisemnie). Daną ocenę można próbować poprawić tylko raz (nie ma poprawiania oceny z poprawy). W dzienników wówczas zostanie wpisana nowa ocena z taką samą wagą, oznaczona kolorem zielonym i odpowiednio opisana. Z przyczyn technicznych wagi poprzedniej oceny w dzienniku zmienić nie można, ale podczas klasyfikacji końcowej nauczyciel traktuje ją jako ocenę wagi zerowej (czyli w ogóle nie uwzględnia jej).

Oceny z plusami

W naszej szkole w przypadku ocen bieżących (częstkowych) przewidziane są także niektóre oceny z plusem: 2+, 3+, 4+ i 5+ (nie ma oceny 1+ ani 6+). Oceny te będą występować zawsze wtedy, gdy nauczyciel stanie wobec dylematu, jaką pełną ocenę wpisać. Znak plus (+) w praktyce oznacza tyle, co pół (0,5), czyli podczas obliczania oceny średniej zarówno dziennik elektroniczny, jak i nauczyciel stosuje przelicznik akademicki, czyli 5+ to to samo, co 5,5 itd. W przypadku ocen z kartkówek oceny z plusami wynikają z obowiązującej w naszej szkole skali, przedstawionej powyżej.

Ocena końcowa (semestralna, roczna)

Ważne uwagi!

Co prawda dziennik elektroniczny dokonuje automatycznego obliczania średniej ocen, to jednak nie komputer ustala ocenę końcową, lecz nauczyciel. Średnia ocen nie jest oceną, ale jedynie pomocniczą informacją, dzięki której uczeń może zyskać orientację (a nie całkowitą pewność) co do prognozy jego oceny końcowej, a nauczyciel informację tę traktuje jako narzędzie pomocnicze ułatwiające ustalenie oceny końcowej. Nauczyciel uwzględnia wówczas nie tylko średnią arytmetyczną ocen częściowych, ale także ogólne zaangażowanie ucznia w proces swej edukacji przedmiotowej, udział w konkursach i uzyskiwane w ten sposób osiągnięcia. Uwzględnia się także ilość ocen. Przykładowo, jeśli uczeń uzyskał średnią ocen częściowych 5,0, ale mając oceny wyłącznie za kartkówki i być może też jedną ocenę z odpowiedzi ustnej, wówczas otrzymać może na koniec ocenę bardzo dobrą. A jednocześnie drugi uczeń, który posiada średnią ocen niewiele wyższą, np. 5,2, ale za prócz tego uzyskał bardzo dużo ocen bardzo dobrych za aktywność na wielu lekcjach i wykazuje duże rzeczywiste zainteresowanie wiedzą o społeczeństwie, wówczas może liczyć na ocenę końcową celującą. Ponadto podczas wystawiania oceny końcoworocznej nauczyciel uwzględnia też ocenę końcową za pierwszy semestr. Jeśli uczeń za pierwszy semestr otrzymał bardzo niską ocenę, a w drugim semestrze tak solidnie zabrał się do nauki, że wypracował średnią nawet powyżej 5, wówczas istnieje taka możliwość, że na koniec roku otrzyma tylko 4. Nauczyciel jednak nie jest bezduszną maszyną obliczającą cyfry, ale dostrzega też i uwzględnia podczas oceniania także inne kwestie (np. trudny okres w życiu ucznia, który wprawdzie był, ale już minął, aczkolwiek wywarł jednak negatywny wpływ na jego oceny w poprzednim semestrze) i może podjąć arbitralną decyzję o ocenie końcoworocznej kierując się dobrem ucznia rozpatrywanym z pedagogicznego, a nie wyłącznie matematyczno-statystycznego punktu widzenia.

Objaśnienie dodatkowe:

Ocena nie jest osiągnięciem. Ocena wyłącznie określa poziom osiągnięcia. Osiągnięciem jest to, że uczeń czegoś się nauczył, coś zrozumiał, czegoś się dowiedział i wiedzę tę potrafi wykorzystywać w postrzeganiu i interpretowaniu świata oraz swego w nim miejsca. Osiągnięciem jest też to, czego uczeń dokonał. Ocena jest tylko matematycznym narzędziem do mierzenia i wartościowania osiągnięć ucznia.